

IRAKASKUNTZA-GIDA

2024/25

Ikastegia

231 - Psikologia Fakultatea

Zikl.

Zehaztugabea

Plana

GPSICO20 - Psikologiako Gradua (Aurreko plana)

Ikastaroa

1. maila

IRAKASGAIA

25073 - Eboluzioa eta Jokabidea

ECTS kredituak:

6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Irakasgai honek, bere aurrekariak ditu; aurrez gure; Fakultatean; izandako; Ikasketa Planeko; zenbait; irakasgaietan. Zehazki, Etologia eta Giza Etologia irakasgaietan eta Psikobiologiako Oinarriak I irakasgaiaren Genetikari buruzko zatian. Gaur egun, Jokaera Neurozientziaren Oinarriak irakasgaiarekin batera, Eboluzioa eta Jokabideak, ikasleak Psikobiologiarekin duen lehen harremana da, jokaeraren oinarri biologikoen; ikasketarekin; alegia. Eboluzioa; eta; Jokabidea; irakasgaiak; gure; espeziean; adierazgarrien; diren jokabideak (batez ere sozialak) perspektiba eboluzionistan kokatzen ditu, horretarako honen inguruan; gaur; egun; indarrean; dauden; paradigma; nagusiak; jarraituz; Gainera,; jokabide; hauen; oinarrian; dauden prozesu kognitibo eta emozionalak jorratzen ditu, zeintzuk beste perspektiba batetik, Psikologiaren ikerketa objektu diren baita ere.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

1. Gizakiaren ikasketa ikuspegi ebolutibo batetik egin ahal izateko, Eboluzio Teoriaren funtsezko oinarriak ezagutzea.
2. Jokaeraren azterketan, herentzia biologikoaren eragina kontutan hartu ahal izateko, genetikaren funtsezko oinarriak, kasu eta ariketen ebazpenaz lagundurik, ezagutzea.
3. Testuen irakurketak, euren sintetizatze lanak, bai eta hauen azalpen eta eztabaidak lagunduta, jokaeraren ikasketa eboluzionistaren urbilketa nagusiak, eta hauetatik eratortzen diren ereduak bereizi ahal izatea.
4. Giza jokaera, beste talde taxonomikoen jokaerarekiko alderatzearen argitan aztertu ahal izatea.
5. Giza jokaeraren alderdi nagusiak aztertzea, azterketa lanabes modura Eboluzioaren Teoria erabiliaz, informazioaren bilaketa eta kudeaketa bitarteko.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

1. Gaia. Jokaeraren azterketa eboluzionistari sarrera.
2. Gaia. Genetika.
3. Gaia. Eboluzioaren Mekanismuak eta Jokaeraren Eboluzioa
4. Gaia. Hominizazioaren prozesu biologikoak.
5. Gaia. Antolakuntza soziala eta prosozialitatearen eboluzioa
6. Gaia, Talde bizitzarako egokitzapenak
7. Gaia. Komunikazioa.
8. Gaia. Ugalketa, bikoteratze estrategia eta bizitza historia
9. Gaia. Jokaera agonistikoa
10. Gaia. Nahasketa psikologikoen azterketa eboluzionista

METODOLOGIA

Edonola ere, ezinbestekoa izango da liburu bat edo monografia bat irakurtzea, zerrenda batetik aukeratu ondoren, eta liburu horren bi folioren laburpena egitea. Liburu hori irakurtzea eta entregatzea ezinbesteko baldintza izango da irakasgaia gainditu ahal izateko.

Irakasgaiaren eduki teorikoen ebaluazioa (A zatia, 1., 2. eta 4. irakasgaiko gaitasunak) proba misto baten bidez egingo da, test motako aukera anitzeko galderekin eta galdera ireki batekin edo batzuekin. Galdera horietan, gai bakoitzak pisu haztatua izango du, bere garrantzia eta horri dagozkion orduen karga. Proba horretan ikasleek eboluzioaren teoriari buruz, jokabidearen oinarri genetikoei buruz, giza jokabidearen analisi eboluzionistari buruzko paradigma nagusiei buruz eta eboluzioaren teoria analisi-tresna gisa erabiliz azter daitezkeen jokabideen espektro zabal bati buruz (altruismoa, bikotea aukeratzea, eraso, etab.) dituzten ezagutzak aztertuko dira. Zati horretan, gehienez ere, 70 puntu emango dira (100 puntu guztira), eta zati praktikoari 30 puntu gehitu ahal izango zaizkio (B zatia, ikus gida honen 4.2 atala). Bi zatietan (A +B) lortutako puntuazioa batzeko, gutxienez zati bakoitzean lor daitezkeen puntuen % 40 lortu beharko da.

Alderdi praktikoaren ebaluazioa. Praktikekin gehienez 30 puntu lortu ahal izango dira, eta puntu horiek nota teorikoari gehituko zaizkio, betiere gutxienez 12 puntu lortu badira (% 40). Ebaluazioa bi modutan egin ahal izango da (aukeran): modu jarraituan edo amaierako azterketan. Ebaluazio jarraituak honako hauek ekarriko ditu: banakako txosten bat (5 puntu), ikasleek praktikan zehar osatuko dituzten zortzi galdesorta (horietatik lau ebaluatuko dira (10 puntu), eta egindako praktiken koadernoak eskuz entregatuko da. Gainerako 15 puntuak (gehienez 30) test motako galdera espezifikoiei erantzunez lortu ahal izango dira azken azterketan, saio praktiko bakoitzean landutako irakurketei buruz. Azken ebaluazioaren modalitatean, azken azterketan test motako galdera espezifikoiez gain, saio praktiko bakoitzean

landutako irakurketei buruz (15 puntu), galdera ireki batzuei erantzun beharko zaie, baita saio praktikoko bakoitzean landutako irakurketei buruz ere (15 puntu).

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	40	2	4		4		10		
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	60	3	6		6		15		

Legenda:

M: Magistrala

GL: Laborategiko p.

TA: Tailerra

S: Mintegia

GO: Ordenagailuko p.

TI: Tailer Ind.

GA: Gelako p.

GCL: P. klinikoak

GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Garatu beharreko proba idatzia % 15
- Test motatako proba % 55
- Banakako lanak % 15
- Lanen, irakurketen... aurkezpena % 15

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Irakasgai honen ebaluazioa Ebaluazio Mistoaren (A) edo Azken Azterketaren (B) bidez egin ahal izango da.

Edonola ere, ezinbestekoa izango da liburu bat edo monografia bat irakurtzea, zerrenda batetik aukeratu ondoren, eta liburu horren bi folioren laburpena egitea. Liburu hori irakurtzea eta entregatzea ezinbesteko baldintza izango da irakasgaia gainditu ahal izateko.

(A) Ebaluazio mistoa. Oinarri hauek izango ditu: banakako lan idatzi bat entregatzea, egindako praktiken koadernoak eta praktiketan zortzi galdetegi egitea. Galdetegi horietatik lau ebaluatuko dira. Entrega horiekin eta horien ebaluazioarekin, azken kalifikazioaren % 15 lortu ahal izango da. Azken azterketa teorikoarekin batera egin beharreko praktiken irakurketei buruzko galdetegi batek azken kalifikazioaren % 15 lortzeko aukera emango du. Amaierako azterketa teorikoak azken notaren % 70eko balioa izango du, eta test motako zatiak 55 puntuko balioa izango du, eta galdera ireki batek ala batzuek 15 puntuko balioa.

(B) Azken azterketa. Ikasle guztiek izango dute irakasgaiaren amaierako azterketara (teoriko-praktikoa) aurkezteko eta bertan kalifikazioaren % 100 lortzeko eskubidea. Amaierako azterketa honek, eduki teorikoez gain, praktiketarako egindako irakurketetan erabilitako irakurketa guztiak izango ditu helburu.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

- Irakasgai honetan nahikoa izango da azterketara ez aurkeztea deialdiari uko egiteko.

Azalpen-oharrak:

- Ikasturte bereko ohiz kanpoko deialdiko praktiken nota gordetzen da, ez hurrengo ikasturteetakoak.
- Irakasgai honetan nahikoa izango da azterketara ez aurkeztea deialdiari uko egiteko..

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Ikasgai honek ez du derrigorrezko material.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

(Sig. = Liburutegiko erreferentzia)

- Boyd, R. eta Silk, J.B. (2001). Cómo evolucionaron los humanos. Barcelona: Ariel. Sig. 572.17.4
- Buss, D.M. (2011). Evolutionary psychology: The new science of the mind. Boston: Allyn and Bacon. Sig. 159.922 EVO
- Carranza, J. (Arg.) (2016) Etología adaptativa. Cordoba: UCOPress. Sig. 591.5ETO
- Cartwright, J. (2018). Evolution and human behaviour: Darwinian perspectives on the human condition. Red Globe Press (Macmillan International Higher Education).
- Crawford, C. eta Krebs, D. (Argk.)(2008). Foundations of evolutionary psychology. New York: Lawrence
- Relethford, J.B. (2011). Giza espeziea. Bilbo: UPV/EHU Argitalpen Zerbitzua.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Alcock, J. (2001). Animal behavior. Sunderland, MA: Sinauer Associates. Sig. 591.5 ANI
- Axelrod, R. (1986). La evolución de la cooperación. Madrid, Alianza. Sig. 316.47
- Buss, D.M. (1996). La evolución del deseo. Estrategias del emparejamiento humano. Madrid, Alianza. Sig. 392.6
- Dunbar, R.I.M. y Barret, L. (ed.) (2007). The Oxford handbook of evolutionary psychology. Oxford: Oxford University Press. Sig. 159.922 OXF
- Eibl-Eibesfeldt, I. (1980). El hombre preprogramado. Madrid, Alianza. Sig. 572
- Fisher, E.H. (1994). Anatomía del amor. Historia natural del adulterio, la monogamia y el divorcio. Barcelona, Anagrama. Sig. 392.6 FIS
- García Leal, A. (2005). La conjura de los machos. Una visión evolucionista de la sexualidad humana. Barcelona: Tusquets. Sig. 613.88 CON
- Goodenough, J., McGuire, B. y Wallace, R. (2001). Perspectives on animal behavior. New York: WW. Norton and Company. Sig. 591.5 PER
- Guillén-Salazar, F. (ed.)(2005). Existo, luego pienso. Los primates y la evolución de la inteligencia. Madrid: Ateles. Sig. 591.51 EXI
- Montagner, H. (1988). L'enfant et la communication. Paris, Stock/Laurence Pernod. Sig. 159.922.7
- Ridley, M. (2004). Qué nos hace humanos. Madrid, Taurus. Sig. 159.922.3 QUE
- Sanjuán, J. y Cela Conde, C.J. (eds.) (2005). La profecía de Darwin: Del origen de la mente a la Psicopatología. Barcelona. Ars Medica. Sig. 159.922 PRO
- Simpson. J.A. y Kenrick, D.T. (eds.)(1997). Evolutionary social psychology. Mahwah, NJ, Lawrence Erlbaum. Sig. 316.1 EVO
- Smuts, B. y cols. (eds.) (1986). Primate societies. Chicago, University of Chicago Press. Sig. 599.8 PRI
- Soler, M. (ed.). La evolución. La base de la biología. Granada. Proyecto Sur de Ediciones. Sig. 575.8 EVO
- Tobeña, A. (2001). Anatomía de la agresividad humana. De la violencia infantil al belicismo. Barcelona, Galaxia Gutenberg. Sig. 159.943 ANA
- Wilson, E.O. (1980). Sobre la naturaleza humana. México, Fondo de Cultura Económica. Sig. 572

Aldizkariak

- Human Behavior and Evolution
- Evolutionary Psychology
- Brain and Behavioral Sciences
- Animal Behavior

Interneteko helbide interesgarriak

Hurrengo webguneetan, gaiaren inguruko ikerketa taldeei buruzko informaziora eta irakaskuntza baliabideetara eramaten duten estekak aurkitu daitezke:

- International Society for Human Ethology:<http://evolution.anthro.univie.ac.at/ishe/>
- Sociedad Española de Primatología: <http://www.uam.es/otros/ape/>
- Sociedad Española de Etología: <http://webs.uvigo.es/c04/webc04/etologia/index.html>

OHARRAK